

Skidt og kanel

De omdiskuterede parabener er ikke alle så slemme som deres rygte. De har været brugt som konserveringsmiddel de sidste 60 år og har holdt skansen, da de er ugiftige og ikke allergifremkaldende. Men nogle af dem skal man holde sig fra.

► Parabener har et rigtig skidt rygte.

Parabener går for at være allergifremkaldende, hormonforstyrrende, at kunne øge risikoen for brystkræft, nedsætte mænds sædproduktion og i det hele taget være giftige for mennesker og dyr.

Men er det nu også helt rigtigt?

Og før læseren nu tænker "det er det sædvanlige, først er noget farligt, så er det ikke farligt, man kan ikke regne med noget", er det nok værd at kigge på realiteterne. For dels har den type påstande det med at være myteskabende, og dels bringer forskningen hele tiden ny viden, som vi må forholde os til.

Men det er svært og tidsrøvende for almindelige forbrugere, der ikke er eksperter i kemi, at skabe sig blot et nogenlunde overblik over de mange kemiske stoffer, vi dagligt bliver påvirket af i et moderne samfund. Og selv bevidste forbrugere, der tjekker deklarationen, kan have svært ved at finde rundt i junglen af kemiske stoffer med navne, der ikke er til at udtale.

Konserveringsmiddel

De fleste opfatter parabener som ét stof. Men der er i virkeligheden seks forskellige. Parabener er navnet på en gruppe kemiske stoffer, der bruges som konserveringsmid-

Fakta: Parabener

Parabener er en gruppe kemiske stoffer, i alt seks, der bruges som konserveringsmidler.

Parabenerne er mistænkt for at have hormonforstyrrende virkninger. Dog anses methylparaben og ethylparaben for sikre i de tilladte koncentrationer.

Derimod er propylparaben, isopropylparaben, butylparaben og isobutylparaben mistænkt for at have en østrogenlignende virkning, så EU holder stofferne 'under observation', og vil undersøge dem yderligere.

Det er tilladt at bruge parabener til konservering af kosmetik i en koncentration på højst 0,4 % for hvert paraben, og hvis man bruger flere, en samlet koncentration af parabener på højst 0,8 %.

ler, og de findes i ca. 90 % af alle lægemidler, pleje- og hygiejneprodukter og kosmetik. De hindrer effektivt vækst af svampe og bakterier og gør, at produkterne kan holde sig uden at blive sundhedsskadelige. Det er også nødvendigt – især kosmetik og plejemidler har vi stående i måneder på badeværelshylden, og det er ikke sikkert, at de fingre, vi stikker ned i krukken



med creme, altid er pinligt rene.

Når parabener er så udbredte, er det fordi de, i modsætning til mange andre konserveringsmidler, faktisk sjældent giver allergi. Stofferne har været brugt de sidste 60 år, fordi de er billige og effektive, og fordi der ikke er fundet gode alternativer.

"Parabener er forskellige, og det er farligheden også," siger Heilpraktiker Thomas Kjærsgaard, Biovita A/S, "Vi bruger methylparaben i en gel mod solskoldning, og det er helt ufarligt. Det har vist sig, at man skal smøre sig ind mellem 60 og 300 gange over hele kroppen om dagen, før man når faregrænsen."

"Det er klart, at har et stof en hormonel virkning, er det da problematisk. Men tænk på, hvad folk ellers fylder i sig af hormoner som p-piller og kortisonpræparater," siger Thomas Kjærsgaard, der efterlyser mere forskning på området: "Der findes ikke én eneste metaanalyse om parabener," siger han.

Thomas Kjærsgaard siger også, at jo mere man raffinerer parabenerne, jo mere østrogenlignende bliver de. De eneste to, han ville bruge, er methylparaben og ethylparaben. De øvrige vil han ikke røre ved.

Parabener giver ikke brystkræft

Man ved stadig ikke, hvor meget af de forskellige parabener, der kan optages gennem huden, om de nedbrydes inden optagelsen, og hvordan de virker på forplantningssystemet.

En engelsk undersøgelse fra 2004 fandt

parabener i væv fra brystkræftknuder, og dermed så det ud til, at parabener kan blive optaget gennem huden. Den opdagelse førte til en frygt for, at produkter med parabener, som for eksempel deodoranter, kunne spille en rolle i udviklingen af brystkræft.

Herhjemme oplyser Kræftens Bekæmpelse, at der ikke findes videnskabelige undersøgelser, der viser, at deodoranter kan give brystkræft.

Det samme siger professor Tore Sanner, der er norsk ekspert i kræftfremkaldende stoffer. Han mener ligefrem, at der er tale om en vandrehistorie, der med jævne mellemrum dukker op på nettet.

Parabener i kosmetik

De senere års diskussion om parabener har i høj grad drejet sig om kosmetik og plejeprodukter, især til børn, på grund af mistanken om hormonforstyrrende stoffer. Det illustreres tydeligt af, at de mange annoncer for økologiske og 'naturlige' produkter især slår på, at de er parabenfri.

EU har i flere år undersøgt, om parabener i kosmetik er farlige, og de har bedt industrien levere oplysninger om stofferne. I 2005 konkluderede EU's videnskabelige komite for forbrugerprodukter (SCCP), at methylparaben og ethylparaben ikke indebærer en risiko i pleje- og kosmetikprodukter. Det er således tilladt at bruge parabener til konservering af kosmetik i en koncentration på højst 0,4 % for hvert paraben og højst 0,8 % i en samlet koncentration af parabener.

Der er foretaget nogle få dyreforsøg, der har vist hormonforstyrrende virknin-